

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Наталя Квітка,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу
інклюзивного навчання Інституту спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій – це важлива складова організації дистанційного навчання, яке активно розвивається і впроваджується з початком карантинних обмежень у 2020 році і удосконалюється нами щодня.

Співпрацюючи з дитиною, яка має особливі освітні потреби, викликів звісно більше і навчати дистанційно значно складніше. Проте збільшення кількості віртуальних освітніх платформ, цифрових інструментів та електронних ресурсів для навчання істотно полегшує доступ до освітнього процесу таких дітей, їхню комунікацію, розвиток їхніх здібностей, а також партнерську взаємодію тощо. І звісно досягається мета цифрової трансформації – підвищується якість освіти.

Серед засобів навчання визначено ряд ефективних технічних засобів, що використовуються у компенсаційних, комунікаційних і дидактичних цілях. Серед них визначені ті, які компенсують деякі природні функції організму дитини. Можливості сучасних платформ Microsoft, Google, Facebook та Youtube дозволяють покращити виконання освітніх завдань через налаштування клавіш швидкого доступу, віртуальної клавіатури, функцій прогнозування слів, звукових сигналів або екранних індикаторів. Також незаперечний потенціал месенджерів, соціальних мереж та електронної пошти як найбільш сучасних і адаптованих комунікаторів для забезпечення навчально-виховних потреб здобувачів освіти. Програми миттєвого обміну повідомленнями Viber і Facebook є найбільш розповсюдженими засобами комунікації в Україні, які у своєму

арсеналі мають функцію голосового та відео дзвінка, а їх інтерфейс адаптований до максимального зчитування екрану, що дозволяє створити конструктивний діалог між учителями, батьками та учнями.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дидактичних цілях представлено на практиці багатьох сервісів, де наведено приклади розробок завдань для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, з аутичним спектром, з порушеннями зору чи слуху та ін.. Така організація освітнього процесу дозволяє здійснювати корекційну роботу, під час якої активізується сприйняття, увага, покращується запам'ятовування, посилюється мотивація до навчальної діяльності у дітей з особливими освітніми потребами. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в єдності трьох її аспектів у компенсаційних, комунікаційних та дидактичних цілях дозволяє корегувати освітню програму й ефективно сприяти розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхньої індивідуальності.

Серед найпопулярніших платформ для дистанційного навчання деякі виокремлюються і користуються особливим попитом у освітян. Наприклад, платформа Міністерства освіти та науки України спільно з Українським інститутом розвитку освіти та Міністерством цифрової трансформації України з метою забезпечення рівного доступу до якісної шкільної освіти учнів 5-11 класів запустили платформу для дистанційного та змішаного навчання «Всеукраїнська школа онлайн» ([E-SCHOOL.net.ua](https://e-school.net.ua)), яка є сучасним онлайн-ресурсом для змішаного та дистанційного навчання учнів середньої та старшої школи з матеріалами, що пройшли експертизу та відповідають державним освітнім стандартам і забезпечують учнів відео поясненнями, конспектами, тестами та можливістю відслідковувати свій навчальний прогрес. А вчителів – необхідними методичними рекомендаціями та прикладами застосування сучасних освітніх технологій. Наразі контент платформи постійно вдосконалюється та розширюється.

Платформа Moodle (<https://bit.ly/3aEYKMK>), якає безкоштовною відкритою платформою управління дистанційним навчанням і дозволяє

використовувати широкий набір інструментів. Зокрема, подавати матеріал у різних форматах: текст, презентація чи відеоматеріал. За допомогою Moodle можна здійснювати тестування та опитування школярів. Здобувачі освіти можуть виконувати завдання і прикріпляти відповідні файли. Крім того, система має широкий спектр інструментів. Наприклад, форми завдань, журнал оцінювання, календар подій тощо.

Наступна платформа Google Classroom (<https://bit.ly/3aBRzVD>) - це сервіс, що пов'язує Google docs з Google drive і Gmail та дозволяє організувати онлайн навчання, використовуючи відео, текстову та графічну інформацію. Учитель має змогу проводити тестування, переглядати результати, застосовувати різні форми оцінювання і організовувати ефективне спілкування зі здобувачами освіти. Платформа дозволяє організовувати групи і працювати разом. Також можна збирати відповіді та автоматично їх перевіряти.

Ще одна платформа ClassDojo (<https://youtu.be/5hOLerjJSJQ>). Це простий інструмент оцінювання роботи класу. Педагог створює доступ здобувачам освіти, де є можливість спілкуватися на сторінці класу, отримувати завдання, відповідати і бути оціненому.

Наступна платформа Classtime (<https://bit.ly/2YheyjT>). Вона призначена для створення інтерактивних додатків. Дозволяє вести аналітику освітнього процесу і реалізовувати стратегію індивідуального підходу, має бібліотеку ресурсів, тощо.

Ще один ресурс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи LearningApps.org (<https://bit.ly/317Lehr>). Цей конструктор призначений для розробки, зберігання та використання інтерактивних завдань з різних предметів.

Аналізуючи найпопулярніші платформи навчання, дійшли висновку, що таких багато, проте найважливішими залишаються критерії вибору освітніх платформ:

1. Відповідність поставленим методичним цілям.
2. Зрозумілий інтерфейс.
3. Адаптивність.

Обираючи певний електронний ресурс, треба враховувати переваги, які він надає дитині з особливими освітніми потребами. Наприклад, якщо це електронний підручник, то які існують можливості адаптації чи модифікації даного ресурсу. Оскільки вже існує чимало освітніх програм, де вже є корекційні завдання, різні заняття, відео уроки. Зокрема, у навчально-методичному комплексі «Spark» з англійської мови можна побачити переваги, якими можна користуватися у процесі дистанційного навчання дитини з особливими освітніми потребами.

«Spark» (i-eBook) – це унікальний електронний підручник, який закачується через інтернет і який містить навчальні текстові, аудіо, відео та ігрові матеріали. Всі вправи підручника виконуються на комп'ютері, де під час виконання вправ учень і вчитель, а також батьки, які допомагають дитині вдома, бачать помилки, але мають можливість виконувати вправу необхідну кількість разів до успішного засвоєння матеріалу. Також підручник включає додаткові матеріали з граматики: теорія, озвучені приклади, вправи, ігри тощо. Звісно до електронного підручника є паперовий робочий і граматичний зошити з аудіо диском для додаткових завдань, які не включені в електронну версію підручника. Також підручний містить додаткові розділи. Зокрема, ігри, вікторини, відео, словник, матеріали для додаткового читання, вірші та пісні тощо.

І ще одна важлива перевага даного електронного ресурсу – це міжпредметний зв'язок. В кожному модулі є основна тема, яка доповнюється інформацією з різних шкільних предметів (літератури, історії, інформатики, географії, біології, математики, фізкультури, музики, образотворчого мистецтва тощо). В підручнику вбудовані програми малювання, друкування, відтворення звуків, перегляду відео, ігрові вправи тощо.

Ще однією важливою перевагою для навчання дітей з особливими освітніми потребами за таким підручником є вбудовані функції, що збільшують текст для дітей з порушеннями зору, є озвучення друкованого матеріалу, субтитри для дітей з порушеннями слуху і кращого розуміння змісту, можливість дистанційно працювати за цією програмою, встановивши її на комп'ютері вдома

і доопрацьовуючи матеріал у будь-який зручний для неї час. Долучатися до навчання за цим підручником можна здобувачеві освіти на певному рівні готовності до вивчення даного матеріалу. Також вчитель або асистентвчителя має можливість легко адаптувати і модифікувати матеріал для навчання. У разі потреби добирати відповідний можливостям дитини матеріал, збільшуючи час на його вивчення та засвоєння, застосовуючи різні форми, різні технології та прийоми. Або за необхідності скорочувати зміст навчального матеріалу, корегувати завдання або визначати зміст, який дитина зможе опанувати. Ми перейшли у цифровий вимір і для дітей з особливими освітніми потребами – це реальний помічник у реалізації себе і своїх потреб у навчанні.

Отже, використання потенціалу інформаційних технологій та електронних ресурсів як засобів навчання, так і способу оволодіння ними на належному рівні, стає одним з найважливіших завдань сучасної освіти. Безліч ресурсів, якими спочатку мають оволодіти педагоги, щоб на належному рівні подати дітям. Основне продовжувати свій пошук цікавих ресурсів, враховувати особливості кожної дитини, яку ми навчаємо і надавати їй можливість успішно розвиватися.

Література:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19?test=lvMMfNBJKsIb5Ss6ZidyS5x8HyPOAsAkiGsqGps>
2. Н. Насонова Інтернет Ресурси в системі дистанційного навчання [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/eiron/2014/cont/25>